

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse

Datum:
2026-02-25

Diarienummer:
SCN-2024-00139

Handläggare:
Helene Löwgren

Socialnämnden

Redovisning av statsbidrag till kommuner för att främja romsk inkludering år 2025

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** godkänna rapporten enligt **Bilaga 1** och överlämna redovisningen till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF).

Ärendet

Socialnämnden har det kommunövergripande samordningsansvaret för kommunens arbete för romsk inkludering. Arbetet är rättighetsbaserat och utgår från den nationella strategin för romsk inkludering (Skr. 2011/12:56) samt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724). Arbetet sker i samarbete mellan socialförvaltningen, kulturförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen, utbildningsförvaltningen, kommunledningskontoret och det romska civila samhället.

I april 2024 sökte Uppsala kommun statsbidrag hos Länsstyrelsen Stockholm med syfte att stärka och främja romsk inkludering i samverkan med det civila samhället. Kommunen erhöll utlysta medel för ändamålet och har tillsammans med Fredens Hus och personer från den nationella minoriteten romer genomfört en rad olika insatser med syfte att stärka och främja romsk inkludering. Bibliotek Uppsala har också erhållit medel för att utveckla konceptet romsk läsambassad. Insatserna har genomförts under år 2025.

Beredning

Ärendet har beretts av enheten för strategiskt stöd med inhämtande av uppgifter från Fredens Hus samt berörda samverkansparter inom kommunen.

Föredragning

Bakgrund

Socialnämnden har det kommunövergripande samordningsansvaret för kommunens arbete för romsk inkludering. Arbetet är rättighetsbaserat och utgår från den nationella strategin för romsk inkludering (Skr. 2011/12:56) samt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

I april 2024 sökte Uppsala kommun statsbidrag med syfte att fortsätta arbetet med att stärka och främja romsk inkludering i samverkan med det civila samhället. Uppsala kommun har under flera år samverkat med Fredens Hus i Uppsala och såg möjligheten att kunna fortsätta utveckla och fördjupa det arbetet.

Kommunen erhöll utlysta medel för ändamålet och har tillsammans med Fredens Hus och personer från den nationella minoriteten romer genomfört en rad olika insatser med syfte att stärka och främja romsk inkludering. Insatserna har genomförts under perioden januari – december 2025.

Under ovan period har insatser genomförts som publika program i Uppsala i samband med uppmärksammandet av minnes- och högtidsdagar såsom Förintelsens minnesdag, Internationella romadagen och Resandefolkets högtidsdag. En ungdomsdriven utställning om nationella minoriteter med särskilt fokus på romer producerades genom sommarjobb, kunskapshöjande insatser för kommunanställda om minoritetslagstiftning, romers rättigheter och antiziganism. Samt språk- och kulturfrämjande studiebesök för romska kvinnor och interaktiva workshopar i högstadies- och gymnasieskolor samt utveckling av romsk läsambassad inom Bibliotek Uppsala.

De sammantagna insatserna har under 2025 nått närmare tusen personer i Uppsala i olika åldrar men med ungdomar som den huvudsakliga målgruppen.

Arbetet som pågått under hela 2025 har varit en samverkan mellan Uppsala kommun, Fredens Hus i Uppsala samt det romska civila samhället. Arbetet med genomförda insatser har varit möjligt genom statsbidrag för att stärka och främja romsk inkludering.

Den nationella strategin för romsk inkludering samt arbetet för romsk inkludering innefattar inte gruppen socialt utsatta EU-medborgare.

Vid årsskiftet övertog Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) det nationella samordnings- och uppföljningsansvaret för nationella minoriteter inklusive arbetet för romsk inkludering från Länsstyrelsen Stockholm. Åtterrapportering ska därför ske till MUCF.

Konsekvenser för barn

Insatserna har haft positiva effekter på barns och ungas identitet och självkänsla i Uppsala. Arbetet har bidragit till att synliggöra romsk historia, romers livssituation, förebygga diskriminering och antiziganism samt skapat plattformar för gemenskap och tryggare miljöer för ungdomar.

Många av insatserna som genomförts har riktat sig direkt eller indirekt till barn och ungdomar. Insatserna har bidragit till att stärka barns och ungas delaktighet samt ökat barn och ungdomars kunskaper och förståelse för mänskliga rättigheter, nationella minoriteter med särskild fokus på den nationella minoriteten romers rättigheter och historia.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 25 februari 2026.
- **Bilaga 1** Återrapportering av arbetet att främja romsk inkludering år 2025.

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Direktör

Socialförvaltningen

Bilaga 1. Återrapport av statsbidrag och arbetet att främja romsk inkludering 2025 till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor

Helene Löwgren

Redovisning av statsbidrag till kommuner för att främja romsk inkludering år 2025

Namn på insatsen:

Stärka och främja romsk inkludering – i samverkan med det civila samhället 2.0

Insatsen pågick mellan 2025-01-01 och 2025-12-31

Frågorna kommer från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) och syftar till att fungera som ett underlag vid planering av redovisningen för kommunen. Underlaget nedan ska redovisas i e-tjänsten hos MUCF senast den 1 april.

Information om och syfte med insatsen

- *Ange huvudsakligt insatsområde och eventuella övriga områden som berörs (utbildning, arbete, bostad, hälsa, jämställdhet, social omsorg och trygghet, kultur, språk, civilsamhällets organisering).*

Insatsen har huvudsakligen bedrivits inom områdena utbildning, hälsa samt kultur och civilsamhällets organisering. Genom skolworkshops, kunskapshöjande insatser för kommunanställda och publika kulturprogram har arbetet fokuserat på att stärka romers mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och antiziganism.

Utöver detta har insatsen även berört språk, jämställdhet samt social inkludering och trygghet. Genom språk- och kulturfrämjande studiebesök, samverkan med kommunens samhällsväglare med romsk språk- och kulturkompetens och återkommande dialog via mötesplatsen Kafé Romano har romsk delaktighet och inflytande stärkts. Insatsen har därmed haft en tvärspektoriell karaktär med koppling till flera av minoritetspolitikens centrala områden.

- *Beskriv hur insatsen förbättrat romers inkludering i samhället*

Insatsen har förbättrat romers inkludering genom att skapa fler trygga och tillgängliga arenor för delaktighet, synlighet och inflytande. Genom att romska kvinnor och ungdomar aktivt involverats i planering och genomförande av aktiviteter har målgruppen fått ett reellt inflytande över insatsernas innehåll. Genom offentliga

program, utställningar och uppmärksammande av högtidsdagar har romsk historia, kultur och samtid synliggjorts, vilket bidragit till ökad representation i det offentliga rummet. Skolworkshopar har stärkt kunskapen bland unga om romers rättigheter och livsvillkor, vilket på sikt bidrar till minskad diskriminering och ökad respekt för mänskliga rättigheter. Den kontinuerliga dialogen via Kafé Romano har stärkt tilliten mellan minoriteten och kommunen, vilket är en central förutsättning för inkludering.

- *Beskriv hur insatsen givit kommunen bättre förutsättningar att arbeta med att främja romsk inkludering.*

Insatsen har stärkt kommunens kapacitet att arbeta strukturerat med romsk inkludering genom utvecklade arbetsmetoder, ökad kompetens och fördjupad samverkan. Genom kunskapshöjande insatser har kommunanställda fått ökad förståelse för minoritetslagstiftningen, kommunens ansvar samt romers historiska och samtida situation.

Arbetet har också stärkt kontinuerlig dialog genom Kafé Romano, vilket ger kommunen bättre underlag för behovsanpassade insatser. Samverkan med Fredens Hus har förstärkt kommunens räckvidd och legitimitet i arbetet, och samarbetet med Region Uppsala har skapat regionala kontaktytor.

Uppsala kommuns interna nätverk för nationella minoriteter har stärkts och bidrar till ökad samordning och långsiktighet.

- *Beskriv om syftet med insatsen, som beskrevs i er ansökan, kunnat uppnås.*

Syftet med insatsen har i huvudsak uppnåtts. Arbetet har bidragit till ökad kunskap om romers rättigheter, minoritetslagstiftningen och antiziganism, både bland skolungdomar och kommunanställda. Romsk delaktighet har stärkts genom aktiv medverkan av romska kvinnor och ungdomar, samt genom återkommande dialog via Kafé Romano.

Vissa delar, såsom antalet kunskapshöjande insatser för kommunanställda, har genomförts i något mindre omfattning än planerat. Detta beror främst på hög arbetsbelastning i verksamheterna samt behov av längre förankringsarbete än beräknat. Samtidigt har andra delar, exempelvis workshopar på skolor, överträffat planerat antal genomföranden. Sammantaget bedöms projektets övergripande syfte vara uppnått.

- *Beskriv insatsens förutsättningar att ge upphov till långsiktiga effekter.*

Insatsen har goda förutsättningar att ge långsiktiga effekter. Genom etablerade arbetsformer som interaktiva skolworkshopar, deltagarstyrda kulturinsatser, platser för återkommande evenemang för att uppmärksamma minnes- och högtidsdagar och kontinuerlig dialog via Kafé Romano har hållbara strukturer förstärkts.

Utvecklade metoder och material kan fortsatt användas inom ordinarie verksamhet. Samverkan med Fredens Hus och Region Uppsala har stärkt nätverk och kunskapsutbyte, vilket bidrar till fortsatt utveckling.

Kommunens tillsvidareanställda samhällsväglare med romsk språk- och kulturkompetens säkerställer kontinuitet i dialog och stöd. Sammantaget har insatsen stärkt både strukturella och relationella förutsättningar för ett långsiktigt arbete med romsk inkludering.

Genomförande och målgrupp

- *Redovisa genomförandet av insatsen och ange eventuella avvikelser från den ursprungliga planeringen. Vilka har insatsens huvudsakliga aktiviteter och/eller metoder varit? Beskriv också hur ni har arbetat med jämställdhet i insatsen*

Insatsen har genomförts i samverkan mellan Uppsala kommun och Fredens Hus, med nära dialog med den romska minoriteten genom mötesplatsen Kafé Romano. Arbetet har byggt vidare på tidigare projektperioder och haft en kombination av kunskapshöjande, kulturfrämjande och delaktighetsstärkande aktiviteter.

De huvudsakliga aktiviteterna har varit:

- Uppmärksammande av minnes- och högtidsdagar, såsom Förintelsens minnesdag, Internationella romadagen och Resandefolkets högtidsdag, genom publika program.
- En ungdomsdriven utställning om nationella minoriteter med särskilt fokus på romer, producerad genom sommarjobb.
- Kunskapshöjande insatser för kommunanställda om minoritetslagstiftning, romers rättigheter och antiziganism.
- Språk- och kulturfrämjande studiebesök för romska kvinnor.
- Interaktiva workshopar i högstadie- och gymnasieskolor.
- Utveckling av romsk läsambassad inom Bibliotek Uppsala.

Arbetet har präglats av dialogbaserade metoder, romsk medverkan i planering och genomförande samt samverkan med lokala och regionala aktörer.

Avvikelser

Två huvudsakliga avvikelser har skett:

Färre kunskapshöjande insatser för kommunanställda genomfördes än planerat. Detta beror på hög arbetsbelastning i verksamheterna, behov av längre förankringsarbete samt sjukdom och ombokningar. Två tillfällen har därför flyttats till våren 2026.

Två språk- och kulturfrämjande studiebesök genomfördes i stället för tre. I dialog med deltagarna prioriterades en mer omfattande heldagsaktivitet framför flera kortare besök.

Dessa avvikelser har inte påverkat insatsens övergripande syfte eller måluppfyllelse.

Jämställdhet

Ett jämställdhetsperspektiv har genomsyrat hela insatsen, med särskilt fokus på att stärka romska kvinnors delaktighet och inflytande. Romska kvinnor har aktivt deltagit i planering av studiebesök och programverksamhet. Språk- och kulturfrämjande studiebesök har utformats utifrån kvinnornas behov och önskemål, vilket stärkt egenmakten och gemenskap. Vid offentliga arrangemang har arbetet eftersträvat jämn könsfördelning bland medverkande och deltagare. En romsk kvinna har varit anställd som projektassistent, vilket bidragit till representation i genomförandet. Sammantaget har insatsen aktivt arbetat för att minska strukturella hinder för romska kvinnors deltagande och stärka deras inflytande.

- *Beskriv hur ni har nått målgruppen/ målgrupperna och vilka erfarenheter som har gjorts i det arbetet.*

Insatsen har nått den romska målgruppen genom en kombination av riktade aktiviteter, personliga kontakter och återkommande dialog via etablerade

mötesplatser. Kommunens samhällsvägledare med romsk språk- och kulturkompetens har haft en central roll i att bjuda in och mobilisera deltagare genom mötesplatsen Kafé Romano, som fungerat som en kontinuerlig dialogarena.

Romska kvinnor har nåtts genom riktade studiebesök och personliga kontakter. Romska ungdomar har engagerats genom anställningar, arvoderade uppdrag, skolkontakter och medverkan vid högtidsdagar och kulturarrangemang.

Målgruppen romer generellt har nåtts genom öppna publika arrangemang i bibliotek, kulturhus och museer, kombinerat med informationsspridning via civilsamhällets nätverk och personliga kontakter.

Erfarenheter

Arbetet visar att långsiktighet och relationer är avgörande. Personliga nätverk och närvaro på etablerade mötesplatser har varit mer effektiva än enbart traditionell kommunikation. Kombinationen av öppna publika arrangemang och riktade insatser har gett bredast genomslag.

- *Beskriv om ni har nått personer eller målgrupper som ni inte planerat för att nå*

Genom publika program och utställningar har insatsen nått en bredare allmänhet än den primära målgruppen. Besökare till kulturhus, bibliotek och offentliga arrangemang har fått ökad kunskap om romsk historia och rättigheter.

Insatsen har även nått tjänstepersoner och aktörer som inte ursprungligen var direkt målgrupp, genom samverkan inom nätverk för nationella minoriteter. Vidare har andra kommuner visat intresse för metoder och erfarenheter.

Samtidigt är kommunen medveten om att det finns romer som av olika skäl inte nås av insatserna, bland annat på grund av bristande tillit till myndigheter. Detta understryker behovet av fortsatt långsiktigt arbete.

- *Statistik*

	Ideellt	Avlönat/arvoderat	Antal deltagare (målgrupp)
Kvinnor	5–6	10	ca 200–220
Män	1–2	6	ca 150–180
Annan könstillhörighet	Uppgift okänd	Uppgift okänd	Uppgift okänd
Unga under 26	0	10 (inkluderar projektassistent, sommarjobbare, ungdomsguider etcetera)	ca 550

Antal nådda per aktivitet

- Uppmärksammande av minnes- och högtidsdagar: 171 personer
- Ungdomsdriven utställning: 173 personer
- Kunskapshöjande insatser för kommunanställda: 12 personer
- Språk- och kulturfrämjande studiebesök: 12 personer
- Workshops i skolor: 443 elever
- Utveckling av romsk läsambassad inom Bibliotek Uppsala: 129 personer

Sammantaget innebär detta att insatsen nått minst 940 direkt registrerade deltagare genom aktiviteter där närvarostatistik förts.

Utöver dessa har ytterligare personer nåtts genom utställning, publika inslag och öppna arrangemang där exakt deltagarregistrering inte varit möjlig. Den samlade bedömningen är därför att insatserna totalt nått uppskattningsvis cirka 1 000 personer under perioden.

Köns- och åldersfördelning

En majoritet av de nådda har varit unga under 26 år, främst genom (1) workshopar på skolor och kulturhus och (2) ungdomsdriven utställningsverksamhet. Totalt deltog 443 ungdomar i workshoparna samt 7 unga under 26 år som arbetade arvoderat eller avlönat inom projektet (1 projektassistent och 6 sommarjobbare).

När det gäller könsfördelning har kvinnor och flickor varit något fler än män och pojkar bland deltagarna, särskilt inom studiebesök och workshopar på skolor. Kommunen har inte samlat in statistik avseende annan könstillhörighet/icke-binära.

Ideellt och arvoderat arbete

Inom insatsen har uppskattningsvis 7–8 personer arbetat avlönat eller arvoderat, varav 5–6 kvinnor och 1–2 män.

Utöver de avlönade och arvoderade medverkande har ett mindre antal personer från målgruppen bidragit ideellt vid publika arrangemang, exempelvis genom praktiskt stöd i samband med högtidsdagar (mottagande av gäster, enklare serviceuppgifter och praktiskt genomförandestöd). Dessa insatser har varit av begränsad omfattning i tid men har haft betydelse för arrangemangens genomförande. Totalt uppskattas 3–5 personer ha medverkat ideellt vid enstaka tillfällen.

Arvoden till artister och föreläsare vid publika program har inte inkluderats i denna statistik, då dessa inte varit en del av projektets interna genomförandestruktur.

Kommentar om statistikens omfattning

Statistiken baseras på registrerad närvaro där sådan varit möjlig att föra. Vid öppna publika arrangemang har uppskattningar gjorts utifrån dokumenterad närvaro. Det faktiska antalet personer som indirekt tagit del av insatsen genom exempelvis utställningar under flera dagar kan därför vara högre än den registrerade siffran.

Resultat

- *Beskriv era resultat utifrån planerad insats (exempel på resultat: ökad kunskap hos en målgrupp, utvecklat arbetssätt/ metoder, skapat förändringar i organisationens verksamhet eller struktur, skapa förutsättningar för långsiktiga mötesplatser)*

Insatsen har lett till flera tydliga och mätbara resultat.

Ökad kunskap hos skolungdomar

Genom 19 genomförda workshopstillfällen på sex skolor har 443 elever fått ökad kunskap om romers historia, rättigheter och antiziganism. Workshoparna har bidragit till ökad medvetenhet om nationella minoriteter och stärkt elevernas förmåga att reflektera kring diskriminering, mänskliga rättigheter och identitet.

Stärkt romsk delaktighet

Romska ungdomar har anställts och arvoderats i genomförandet av projektet, och romska kvinnor har haft en aktiv roll i planering och genomförande av studiebesök och kulturinsatser. Genom Kafé Romano har en kontinuerlig dialogmodell använts, vilket stärkt målgruppens inflytande och egenmakt.

Utvecklade arbetsmetoder

Insatsen har bidragit till utveckling av interaktiva workshops, deltagarstyrda kulturinsatser och en strukturerad dialogmodell genom Kafé Romano. Dessa arbetssätt har visat sig effektiva och möjliga att integrera i verksamheten.

Stärkt partnerskap med civilsamhället

Samarbetet med Fredens Hus har fördjupats och bidragit till ökad legitimitet, räckvidd och kompetens i arbetet. Samverkan har också stärkts regionalt genom nätverk med Region Uppsala och andra kommuner.

Förstärkt romsk representation i kulturinstitutioner

Genom utställningar, publika program och samarbeten med bibliotek, kulturhus och Upplandsmuseet har romsk kultur och historia fått ökad synlighet i offentliga miljöer. Detta har bidragit till ökad representation och normalisering av romska perspektiv i det offentliga rummet.

Utveckling av biblioteksverksamhet

Inom ramen för insatsen att utveckla konceptet romsk läsambassad inom Bibliotek Uppsala har publika program som stärker den romska muntliga berättartraditionen samt sång- och musikarrangemang genomförts. Genom musikprogram på biblioteket har nya målgrupper bestående av unga män nåtts.

Bibliotek Uppsala har besökt Kafé Romano och utformat de publika programmen utifrån dialog på Kafé Romano.

För målgrupp barn

En konsert för barn och familjer med gruppen Okotari Jakatari, en musikgrupp som framför sångskatter med fokus på romsk kultur, arrangerades i Gottsunda kulturhus den 6 september. Det kom 35 besökare och cirka 20 barn. Fick ett fantastiskt fint och

bra mottagande av de som var där.

Den 29 november genomfördes program på Läsfabriken, stadsbibliotekets barnavdelning med *Fabula Storytelling*, sagoberättande ur den romska sagoskatten (på svenska).

De barn som deltog pratade om det efteråt och verkade supernöjda. Två sällskap som besökte evenemanget talade romani. Totalt kom 17 barn och 7 vuxna.

För målgrupp unga

Den 8 april 2025 visades filmen *Taikon*. Tio ungdomar deltog. 15 exemplar av boken *Den dag jag blir fri* delades ut på biblioteket till ungdomar. Programmet genomfördes på Uppsala stadsbiblioteks ungdomsavdelning *Molnet*.

Den 9 april arrangerades även en stadsvandring om romers historia i Uppsala i samarbete med Fredens Hus. Tre ungdomar guidade och två ungdomar deltog. Trots få deltagare blev det bra frågor och samtal under vandringen. Biblioteket upplevde att samarbetet med Fredens Hus var lyckat.

För målgrupp vuxna

Den 16 oktober arrangerades programmet *Rosenberg Trio – samtal om romsk musik* på Uppsala stadsbibliotek i Mallas sal. Programmet var ett samarrangemang med Uppsala internationella gitarrfestival och nådde en publik som vanligtvis inte deltar i biblioteksarrangemang, särskilt unga män.

Samtalet fokuserade på romsk musik och tradition, vilket ökade medvetenheten och synliggjorde romska perspektiv. Det kom 38 besökare, varav ungefär 33 män, 5 kvinnor och var ett mycket lyckat program.

- *Har insatsens förväntade resultat uppnåtts? Om insatsen inte alls eller delvis har uppnått förväntade resultat, vad anser ni att det beror på?*

Insatsens förväntade resultat har i huvudsak uppnåtts. De planerade kunskapshöjande och delaktighetsstärkande insatserna har genomförts och lett till ökad kunskap, stärkt romsk delaktighet och utvecklade arbetsmetoder.

Antalet skolworkshopar överträffade den ursprungliga planeringen, medan antalet kunskapshöjande insatser för kommunanställda blev något färre än planerat. Detta berodde främst på hög arbetsbelastning inom verksamheterna samt behov av längre förankringsarbete än beräknat.

Sammantaget bedöms dock insatsernas övergripande syfte och förväntade resultat vara uppnådda.

- *Vilka lärdomar har ni dragit utifrån målgruppens respons på insatsen. Till exempel genom dialog med målgruppen, uppföljningsfrågor till målgruppen och liknande.*

Arbetet har genererat flera viktiga lärdomar. Romska kvinnor har uttryckt önskemål om färre men mer omfattande och fördjupande aktiviteter, vilket påverkade utformningen av studiebesöken. Detta visar vikten av flexibilitet och dialog.

Unga deltagare har särskilt uppskattat interaktiva moment och möten med andra nationella minoriteter. Lärarnas återkoppling visar att workshoparna med fördel kan ges mer tid för att möjliggöra djupare reflektion.

En central lärdom är att romsk medverkan i planering och genomförande ökar både relevans och genomslag. Personliga nätverk och långsiktig närvaro är mer effektiva än enbart traditionella informationsinsatser.

- *Har ni återkopplat insatsens resultat till minoriteten? Om ja, vad har ni fått för respons från minoriteten?*

Återkoppling till den romska minoriteten har varit en integrerad del av arbetet. Resultat och pågående insatser har regelbundet presenterats och diskuterats vid träffar på Kafé Romano, vilket skapat transparens och möjlighet till dialog.

Responserna har varit positiva. Bland annat har romska kvinnor uttryckt uppskattning för genomförda aktiviteter, och romska ungdomar har framfört önskemål om fortsatt delaktighet och fler uppdrag i samverkan med Fredens Hus. Minoriteten har även uttryckt en vilja att utveckla och fördjupa samarbetet framöver.

Fortsättning av insatsen och spridning

- *Kommer insatsen fortsätta efter insatstiden? Om ja, beskriv hur insatsen lever vidare (exempelvis genom erfarenheter och kunskap och/eller genom verksamheten eller delar av den). Och på vilket sätt kommer insatsen finansieras efter insatstiden?*

Ja, insatsen kommer delvis att fortsätta efter insatstiden. Arbetet har förstärkt strukturer och metoder som integrerats i kommunens ordinarie verksamhet.

Kommunens tillsvidareanställda samhällsväglare med romsk språk- och kulturkompetens fortsätter att regelbundet bjuda in minoriteten till mötesplatsen Kafé Romano samt fortsätter att erbjuda samhällsvägledning vid kommunens Utbildnings- och jobbcenter. Detta säkerställer kontinuitet i dialog och stöd.

De utvecklade workshopmaterialen för skolor kommer fortsatt att användas och kunna efterfrågas av skolor i kommunen. Utställningsmaterial och pedagogiskt material kan återanvändas och spridas vidare. Bibliotekets arbete med romsk läsambassad och synliggörande av litteratur om nationella minoriteter fortsätter inom ordinarie verksamhet.

Samarbetet med Fredens Hus har stärkts och utgör en långsiktig samverkansstruktur.

Dock kommer kommunen inte ha ekonomiska möjligheter att genomföra program och insatser liknande de som nu har genomförts och möjliggjorts tack vare statsbidrag. En avgörande förutsättning för att arbetet med romsk inkludering ska kunna bedrivas långsiktigt och strukturerat är stabil och förutsägbar finansiering. Kommunen är beroende av att erhålla statsbidrag för att kunna genomföra insatser i arbetet för att stärka och främja romsk inkludering.

- *Finns det några aktörer som har efterfrågat resultaten och erfarenheterna? Om ja, vilka aktörer?*

Ja. Efterfrågan på skolworkshopar och utbildningsmaterial har varit större än beräknat, både inom Uppsala kommun och från externa aktörer. Inom det regionala

nätverket för nationella minoriteter, där Uppsala kommun samverkar med Region Uppsala och övriga kommuner i länet, har erfarenheter och arbetssätt efterfrågats. Regionala aktörer har visat intresse för metoderna, särskilt arbetet med dialog via Kafé Romano och de interaktiva skolworkshoparna.

Detta visar att insatsen har genererat ett kunskaps- och metodvärde även utanför den ursprungliga målgruppen.

- *Har ni spridit eller planerar ni att sprida information om er insats till andra kommuner? Om ja, beskriv på vilket sätt eventuell spridning har skett/kommer att ske*

Information om insatsen har spridits genom flera kanaler. Publika arrangemang och utställningar har uppmärksammats genom kommunens kommunikationskanaler och i viss media, bland annat Sveriges Radio och Radio Romano.

Erfarenheter har delats inom det regionala nätverket för nationella minoriteter samt genom dialog med andra kommuner. Metoder och material, såsom workshopupplägg och utställningsmaterial, kan via Fredens Hus spridas vidare vid förfrågan.

Kommunen avser att fortsätta dela erfarenheter genom regionala nätverk, samverkansträffar och vid behov genom presentationer för andra kommuner och aktörer.

Övrigt

- *Har det framkommit några mervärden genom insatsen som ni inte hade räknat med vid start? Om ja, beskriv vilka mervärden som framkommit som ni inte hade räknat med vid start.*

Ja, flera mervärden har framkommit under arbetets gång.

Ett tydligt mervärde är det fördjupade och mer sammanhållna samarbete som utvecklats mellan kommunen, civilsamhället och regionala aktörer. Genom arbetet med minnes- och högtidsdagar, ungdomsaktiviteter och program i offentliga miljöer har nya kontaktytor etablerats, särskilt i samband med Nationella minoriteters vecka i samverkan med Region Uppsala och andra kommuner i länet [vecka 40 under 2025]. Detta har stärkt strukturer och nätverk som bidrar till långsiktig hållbarhet i arbetet med romsk inkludering.

Ett annat mervärde är den ökade egeninitierade delaktigheten bland romska kvinnor och ungdomar. Genom den återkommande dialogen på Kafé Romano har och kan allt fler deltagare själva ta initiativ till aktiviteter, programinnehåll och förslag på utveckling. Denna målgruppsdrivna utveckling var mer omfattande än förväntat och har stärkt arbetets kvalitet och förankring.

Vidare har efterfrågan på skolworkshopar och workshopmaterial varit större än beräknat, vilket visar att insatsen haft ett bredare genomslag än planerat.

- *Har ni stött på utmaningar som ni inte hade förutsett? Om ja, beskriv vilka utmaningar som ni inte hade förutsett.*

Ja, några utmaningar har identifierats under arbetets gång.

En oväntad utmaning har varit svårigheten att fullt ut möta den stora efterfrågan från skolor på workshopar (utbildningsinsatser). Intresset har varit större än beräknat,

vilket krävt prioriteringar och i vissa fall lett till att alla förfrågningar inte kunnat tillgodoses.

Det har också visat sig att rekrytering av romska medverkande till vissa specifika uppdrag kräver mer tid och relationsbyggande än förutsett. Att säkerställa trygghet och hållbara förutsättningar för medverkan är en process som inte kan påskyndas.

En ytterligare strukturell utmaning är den generellt låga kunskapen om minoritetslagstiftningen inom flera verksamheter, vilket innebär att kunskapshöjande arbete behöver bedrivas kontinuerligt över tid.

Slutligen kvarstår den bredare samhällsliga utmaningen i form av antiziganism och bristande tillit till myndigheter. Antiziganism är en fortsatt utmaning som många romer möter i vardagen. Den har djupa historiska rötter och påverkar tilliten till myndigheter och samhällsinstitutioner. Erfarenheter av diskriminering kan leda till ovilja att söka stöd eller delta öppet i samhället. Detta påverkar möjligheten att nå alla inom målgruppen och understryker behovet av långsiktigt förtroendeskapande arbete.

- *Är det något som annat som ni vill lyfta till MUCF?*

En avgörande förutsättning för att arbetet med romsk inkludering ska kunna bedrivas långsiktigt och strukturerat är stabil och förutsägbar finansiering. Kommunen vill därför understryka vikten av kontinuerliga och långsiktiga statsbidrag för arbetet, i likhet med det stöd som finns inom vissa förvaltningsområden.

Tillfälliga och kortsiktiga bidrag försvårar planering, kompetensuppbyggnad och relationsskapande arbete, vilket är centralt i frågor som rör förtroende och inkludering. För att skapa varaktiga strukturer krävs flerårig finansiering som möjliggör ett strategiskt och hållbart arbete.

Ekonomisk redovisning

- Redovisa de belopp som använts under insatstiden. Det finns en tabell att fylla i där man anger beviljat belopp från Länsstyrelsen Stockholm och utfallet samt insatsens totala kostnader inklusive eventuell annan finansiering. Eventuella avvikelser ska beskrivas. Nedan är exempel på budgetposter.

Budgetposter	Beviljat bidrag från Länsstyrelsen Stockholm	Utfall av beviljat bidrag från Länsstyrelsen Stockholm	Insatsens/ insatsernas totala kostnader inklusive annan finansiering	Beskriv eventuella avvikelser
Löner (Gäller till exempel projektledning, ledare och annan personal)	450 000 kr	448 029 kr		
Administration (Kostnader för bokföring, telefoni, internet och porto med mera)	10 000 kr	10 000 kr		
Verksamhetskostnader (Resor, logi, lokaler för möten, arvoden till föreläsare med mera, samt mat och fika)	175 000 kr	178 428 kr		Varav 70 000 kr. till Bibliotek Uppsala och 80 000 kr. uppmärksamma minnes- och högtidsdagar Uppsala kommun *) och 28 428 kr. Fredens Hus
Information (Trycksaker, broschyrer, flyers och skrifter med mera)	53 000 kr	52 000 kr		
Övrigt (Förtydligas i kommentarer nedan)				

- Övrigt

*) 70 000 kr. för insatsen att utveckla konceptet romsk läsambassad inom Bibliotek Uppsala. Samt 80 000 kr. för uppmärksammade av minnes- och högtidsdagar. Av dessa 80 tkr. återstår 25 300 kr. som ej förbrukats. Initialt planerades att genomföra större publika program och arvoda fler artister dessa dagar. Det var sedan inte möjligt att genomföra. Därav har kommunen kvar 25 300 kr. Detta har kommunicerats till MUCF. På fråga från Uppsala kommun har MUCF bedömt att godkänna att Uppsala kommun får använda dessa medel för att täcka kostnaden för lön eftersom kostnaden bedöms vara i linje med bidragets övergripande syfte. Mejlkontakt den 26-02-02.

Ytterligare frågor

- *Beskriv om det skett några förändringar och varför.*

Som tidigare nämnts blev antalet kunskapshöjande insatser för kommunanställda färre än planerat. Detta beror främst på hög arbetsbelastning inom verksamheterna, behov av längre förankringsarbete än beräknat samt ombokningar till följd av sjukdom. Två planerade utbildningstillfällen har därför flyttats fram till våren 2026.

Vidare genomfördes två språk- och kulturfrämjande studiebesök i stället för tre. I dialog med målgruppen prioriterades en mer omfattande heldagsaktivitet framför flera kortare tillfällen.

I övrigt har insatsen genomförts enligt plan. Förändringarna har inte påverkat arbetets övergripande syfte eller måluppfyllelse.

- *Om del av insatsen finansierats med andra statliga medel redovisa hur dessa har använts.*

Nej. Insatsen har inte finansierats med andra statliga medel.

Övrigt

Kort beskrivning av insatserna

Uppmärksammande av minnes- och högtidsdagar

Som en del av insatsen att uppmärksamma viktiga minnes- och högtidsdagar arrangerade Uppsala kommun, i samverkan med Fredens Hus, ett offentligt program med anledning av Förintelsens minnesdag 2025 i Mallas sal på Stadsbiblioteket. Programmet inleddes av kommunalråd Tobias Smedberg, följt av musik och sång framförd av Katarina Hellgren och Michael Dahl. Huvudpunkten var föredraget "Förintelsen av romer: minnespolitik och betydelsen av erkännande", framfört av Alma Dzafic Ferhatovic.

Genom föreläsningen lyftes romers erfarenheter under Förintelsen samt den historiska och samtida betydelsen av erkännande och minnesarbete. Evenemanget lockade en bred publik och bidrog till ökad kunskap, reflektion och synlighet för romska perspektiv inom ramen för Förintelsens minnesdag.

Den 8 april uppmärksammades Internationella Romadagen med ett publikt evenemang på Upplandsmuseet. Det gjordes i samverkan mellan Uppsala kommun, Fredens Hus, romska företrädare och Upplandsmuseet. Museet hade fri entré hela dagen och ett kvällsprogram mellan 16:00 och 20:00 med flera inslag. Programmet inleddes med nationalsången *Gelem Gelem* och ett välkomsttal hölls av kommunalråd Hanna Victoria Mörck. Därefter följde romsk musik och dans med flera romska artister.

Museet erbjöd även två visningar: först i utställningen "UPP-LEVI!" med särskilt fokus på den nationella minoriteten romer, därefter hölls en visning av konstnären Robin Tinglöf i hans egen konstutställning "De assimilerade" med temat resandefolkets historia och identitet.

I ett tidigare publikt program i samband med Internationella Romadagen bjöd även Fredens Hus och Bibliotek Uppsala till filmvisning av dokumentären *Taikon*, om Katarina Taikon och hennes kamp för romers rättigheter, med inriktning på att nå ungdomar.

Den 29 september uppmärksammades Resandefolkets högtidsdag med ett publikt evenemang på Kulturpunkten i Gottsunda centrum. Samverkan mellan Fredens Hus, Uppsala kommun och romska företrädare. Programmet inleddes med ett invigningstal av kommunalråd Hanna Victoria Mörck Uppsala kommun samt regionråd Unn Harsem från Region Uppsala. Följt av två utställningar: "Ungas perspektiv på Sveriges nationella minoriteter" — skapad av ungdomar i feriejobb i samarbete med Fredens Hus — samt "Romska språket - historia, nutid och framtid", producerad av Institutet för språk och folkminnen. Utställningarna visar romers historia, identitet och minoritetsrealitet, liksom de nationella minoriteternas mångfald.

Båda utställningarna visades från 29 september till 5 oktober. Evenemanget genomfördes samtidigt som Nationella minoriteters vecka — en större satsning organiserad gemensamt av Uppsala kommun, Region Uppsala samt övriga kommuner i länet för att lyfta fram och stärka de nationella minoriteterna.

Genom integrationen i Minoritetsveckan fick Resandefolkets högtidsdag större genomslag, kopplades till bredare insatser och fick möjlighet att nå en bredare allmänhet. Evenemanget bidrog därför inte bara till synlighet för romsk kultur och minoritetsidentitet, utan även till samordning och samverkan mellan kommuner, regionen samt civilsamhälle och ungdomar — vilket stärker förutsättningarna för långsiktig inkludering och delaktighet.

I anslutning till Resandefolkets Högtidsdag genomfördes ett publikt program med ett musikframträdande med gruppen Tibble Transsibiriska, som bjöd på en energifylld konsert med influenser från romsk och östeuropeisk musiktradition. Genom levande musik och berättande skapades en stämningsfull upplevelse som lyfte den romska kulturens uttryck och bidrog till ökad nyfikenhet och engagemang hos publiken. Det blev en glädjefylld danskväll med cirka 60 vuxna som deltog den kvällen.

En ungdomsdriven utställning om nationella minoriteter med särskilt fokus på romer

Som en del av insatsen genomfördes en ungdomsdriven utställning med fokus på Sveriges nationella minoriteter, med särskilt fokus på den romska minoriteten. Tre romska ungdomar och tre icke-romska ungdomar anställdes av Fredens Hus för att gemensamt producera en interaktiv utställning. Därutöver anställdes en ung romsk kvinna som projektassistent med ansvar för samordning och stöd i genomförandet.

Utställningen producerades med ett deltagarstyrt arbetssätt där ungdomarna själva ansvarade för innehåll, form och uttryck. Den visades utomhus på olika offentliga platser i Uppsala, vilket möjliggjorde låg tröskel för besökare och bidrog till bred synlighet i det offentliga rummet. Totalt registrerades 173 unika besökare som på olika sätt interagerade med utställningen.

Utställningen ställdes även ut på ett kulturhus i Uppsala i samband med Nationella minoriteters vecka och uppmärksammandet av Resandefolkets högtidsdag. Insatsen genererade även visst medialt genomslag, med inslag i Sveriges Radio och Radio Romano. Utställningen bidrog både till ökad synlighet för romsk historia och identitet samt till att stärka ungas delaktighet och representation i offentliga kulturmiljöer.

Kunskapshöjande insatser för kommunanställda

Inom ramen för arbetet genomfördes kunskapshöjande insatser riktade till kommunanställda. En tidigare framtagen utbildning reviderades och uppdaterades med ny forskning och aktuella studieresultat för att säkerställa relevans och kvalitet. Den kunskapshöjande insatsen fokuserade på romsk inkludering, minoritetslagstiftning, antiziganism samt romers livsvillkor, med särskilt fokus på kommunens ansvar och praktiska tillämpning i mötet med målgruppen.

De tillfällen som genomfördes mottogs med mycket positiv återkoppling från deltagarna. Utvärderingarna visar att deltagarna upplevde utbildningen som relevant, lärorik och angelägen för deras yrkesroll. Flera deltagare lyfte att utbildningen bidrog till ökad förståelse för romers historiska och samtida situation, samt gav nya perspektiv på hur minoritetslagstiftningen kan omsättas i praktiken. Det framkom även att deltagarna uppskattade kombinationen av faktabaserat innehåll och reflekterande

samtal, och att utbildningen stärkte deras trygghet i att bemöta romska invånare på ett mer medvetet och respektfullt sätt.

Färre utbildningstillfällen än planerat genomfördes under projektperioden. Förarbetet med att etablera kontakt med nya förvaltningar och boka in utbildningstillfällen krävde mer tid och resurser än beräknat, och sjukdom bland deltagare ledde till omplanering och ombokning av tillfällen. Två av de planerade utbildningstillfällena under 2025 har därför flyttats fram till våren 2026.

Språk- och kulturfrämjande studiebesök med romska kvinnor

Språk- och kulturfrämjande studiebesök för romska kvinnor genomfördes som en insats som efterfrågats, planerats och utformats i nära dialog med målgruppen. Insatsen syftade till att stärka delaktighet, kunskap och egenmakt genom gemensamma upplevelser i kultur- och kunskapsmiljöer.

Två studiebesök genomfördes i stället för tre planerade. Detta beslut fattades i samråd med deltagarna, som prioriterade en större och mer fördjupande heldagsaktivitet framför flera kortare halvdagsbesök. Ett av studiebesöken genomfördes i Hudiksvall med inkluderade samtal, guidning och besök på Hälsinglands museum med fokus på *Rosa Taikon-utställningen*. Det andra studiebesöket genomfördes i Stockholm med besök på *Forum för levande historia*.

Insatsen krävde omfattande planering och samordning, vilket utgjorde en utmaning. Samtidigt präglades genomförandet av hög delaktighet från målgruppen. Totalt deltog tio personer vid det första studiebesöket och åtta personer vid det andra (varav tolv unika deltagare).

Interaktiva workshoppar i högstadie- och gymnasieskolor

Inom arbetet genomfördes också workshoppar i skolor med fokus på minoritetsrättigheter, romsk historia och antiziganism. Tidigare workshopmaterial reviderades i samarbete med romska ungdomar, som bidrog med feedback och förslag för att vässa innehåll och metodik. För att säkerställa ett tydligt ungdomsperspektiv anpassades språk, pedagogiskt upplägg och interaktivitet.

Workshops genomfördes på sex olika skolor i Uppsala kommun och omfattade totalt 19 klasser, vilket är fyra fler än den ursprungliga målsättningen. Totalt deltog 443 unika elever i insatsen. Efterfrågan från skolor och lärare var större än vad projektet haft möjlighet att möta, vilket innebar att alla förfrågningar inte kunde tillgodoses.

Responsen från både elever och lärare har varit mycket positiv. Workshoparna har upplevts som engagerande och kunskapshöjande och har bidragit till ökad förståelse för romers historia, rättigheter och situation i dagens samhälle.

Utveckling av romsk läsambassad inom Bibliotek Uppsala

Inom ramen för insatsen har Bibliotek Uppsala utvecklat verksamheten med fokus på romsk läsfrämjande verksamhet och synliggörande av romsk muntlig berättartradition, musik och litteratur. Arbetet har genomförts i dialog med den romska minoriteten, bland annat genom besök på Kafé Romano där programinnehåll

och upplägg diskuterats och förankrats. Syftet har varit att stärka romsk representation i bibliotekets programverksamhet, öka tillgången till romska berättelser samt skapa inkluderande kulturarrangemang för olika åldersgrupper.

För målgruppen barn och familjer arrangerades den 6 september en konsert i Gottsunda kulturhus med musikgruppen Okotari Jakatari, som framförde romska sångskatter med fokus på kultur och tradition. Evenemanget samlade 35 besökare, varav cirka 20 barn. Den 29 november genomfördes ett sagoprogram på Läsfabriken vid stadsbibliotekets barnavdelning i samarbete med *Fabula Storytelling*, med berättelser ur den romska sagoskatten på svenska. Programmet besöktes av 17 barn och 7 vuxna, däribland två sällskap med romani som språk. Aktiviteterna bidrog till att synliggöra romsk berättartradition i ett offentligt och tillgängligt sammanhang och möttes av mycket positiv respons från deltagarna.

För målgruppen unga visades den 8 april 2025 dokumentärfilmen Taikon på ungdomsavdelningen Molnet, där tio ungdomar deltog. I samband med visningen delades 15 exemplar av boken *Den dag jag blir fri* ut till ungdomar. Dagen därpå arrangerades en stadsvandring om romers historia i Uppsala i samarbete med Fredens Hus, där tre ungdomar fungerade som guider och två ungdomar deltog. Trots ett begränsat antal deltagare skapades engagerade samtal och reflektioner under vandringen, och samarbetet mellan biblioteket och Fredens Hus bedömdes som särskilt värdefullt.

För vuxna genomfördes den 16 oktober programmet Rosenberg Trio – samtal om romsk musik i Mallas sal på stadsbiblioteket, i samarbete med Uppsala internationella gitarrfestival. Programmet fokuserade på romsk musik och tradition och evenemanget nådde en publik som vanligtvis inte deltar i bibliotekets programverksamhet och bidrog till att bredda målgruppen samt öka medvetenheten om romska perspektiv inom musik och kultur.

Sammantaget har insatsen stärkt bibliotekets roll som en inkluderande mötesplats där romsk kultur, berättartradition och litteratur synliggörs och integreras i ordinarie verksamhet.